

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII

HOTĂRÂREA NR 323 Din 28.11.2005

Colegiul Director

1. ASZTALOS CSABA FERENC Președinte
2. GERGELY DEZIDERIU –Membru
3. IONIȚĂ GHEORGHE – Membru
4. MACOVEANU CORINA NICOLETA -Membru
5. TRUINEA PAULA ROXANA – Membru
6. VASILE ANA MONICA – Membru

Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, întrunit în data de 28.11.2005, a dezbătut petiția nr 8130/26.10.2005 formulată de Agenția de Dezvoltare Comunitară „Împreună” din localitatea București, str. Mihai Eminescu, nr. 160, sector 2.

În fapt, petenta își manifestă îngrijorarea cu privire la declarațiile vădit discriminatorii și tendențioase ale domnului observatorul meciului de fotbal dintre cluburile Steaua și Dinamo, pe care le-a avut atât față de minoritatea romă din România cât și față de dl directorul adjunct al ERIO Bruxelles, declarație reprodusă de ziarul „ZIARUL” din data de 20.09.2005, în cadrul articolului „Ei ne fac de răs, romii!”.

Petenta consideră catalogarea romilor ca și infractori de natură a produce mari prejudicii minorității rome per ansamblu și că se află în gravă contradicție cu legislația antidiscriminare promovată de România.

În acest sens, petenta citează declarațiile făcute de către domnul și preluate în ziarul „ZIARUL”: „Păi știu suporterii ce înseamnă rasism? Ar trebui să nu mai plecați urechea la nenorocitul ăla

de (n.r. directorul adjunct al Biroului European de Informare a Romilor de la Bruxelles, cel care a informat UEFA de rasismul din Romania), care raportează la Consiliul European, deși e plătit din banii celor care muncesc în România. Să nu uităm că zeci de avioane au adus în țară romi expulzați din statele civilizate, din cauza infracțiunilor comise. Ei ne fac de răs. Totul este doar o chestiune de educație.”

Urmare analizării petiției, Colegiul Director a solicitat punctul de vedere al domnului , Secretarul General al Ligii Profesioniste de Fotbal cu privire la afirmațiile preluate de ziarul „Ziarul” din data de 20.09.2005, publicat în articolul intitulat „Ei ne fac de răs, romii!”.

Prin adresa nr.8528 din 15.11.2005 domnul a răspuns solicitării Colegiului Director precizând următoarele: „Afirmația pe care am făcut-o la momentul respectiv și anume „Ei ne fac de răs, romii”, venea într-un context mediatic justificativ, în sensul că teledifuziunile de seara erau invadate de reportaje în care ne erau prezentați romi (și apartenența etnică era vizibilă) expulzați din diverse țări europene, persoane care recunoșteau aproape cu mândrie...că „au fost la furat”, cu alte cuvinte oameni pe care propria infracționalitate nu făcea decât să-i amuze...Recunosc că am fost revoltat și, în calitate de cetățean al unei țări care aspiră la o apartenență europeană, m-am simțit într-adevăr „făcut de răs” și am făcut această afirmație. Personal mă declar un luptător activ, în calitate pe care o dețin de secretar general al LPF, împotriva rasismului, discriminării și intoleranței de orice fel, iar activitatea mea poate să probeze oricând aceste afirmații.”

De asemenea, Colegiul Director a solicitat punctul de vedere al ziarului „Ziarul” cu privire la interviul acordat de domnul și modalitatea prin care acesta s-a realizat.

Prin adresa nr.8595 din 18.11.2005, ziarul „Ziarul” a răspuns solicitării Colegiului Director, precizând că interviul acordat de dl. și publicat în ziar s-a realizat prin intermediul telefonului, interviul nefiind înregistrat însă articolul a citat „chiar cuvintele spuse de dl. ”.

În drept, potrivit art. 2, alin 1 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare, ...”*prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă, infectarea HIV ori apartenența la o categorie defavorizată care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților*

fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

Art 2 alin 3 din **O.G. 137/2000** privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare, ... „Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe...”

Art. 19 din același act normativ prevede că “Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.

Pe de altă parte la analizarea petiției și a probelor din dosar trebuie avute în vedere **art. 30** referitor la *Libertatea de exprimare* **alin. (1) și (6) din Constituția României republicată** care prevede că “(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.

(2) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.”

În aceeași argumentație trebuie subliniat faptul că **Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice** - ratificat de România la 9.XII.1974 - prevede în **art. 19 paragraful 3**. că “exercitarea drepturilor prevăzute la paragraful 2 al prezentului articol (dreptul la libertatea de exprimare) comportă îndatoriri și răspunderi speciale. În consecință, ea poate fi supusă anumitor limitări care trebuie însă stabilite în mod expres prin lege și care sunt necesare: a) respectării drepturilor sau reputației altora; b) apărării securității naționale, ordinii publice, sănătății sau moralității publice”. Astfel, se poate concluziona faptul că dreptul la liberă exprimare nu este un drept absolut și că exercitarea lui trebuie realizată în anumite condiții, de altfel stabilite în considerarea și pentru protejarea demnității persoanei.

În analiza petiției trebuie avut în vedere și faptul că în cadrul sistemului instituțional regional de protecție a drepturilor omului, **Convenția Europeană a Drepturilor Omului**, ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, prevede în Art.10 că: “orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare” însă precizează în mod expres limitele acestui drept în aliniatul 2 al aceluiași articol: “exercitarea acestor libertăți, (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a

comunica informații ori idei ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru ... protecția reputației sau a drepturilor altora.”

Curtea Europeană a Drepturilor Omului reafirmă prin jurisprudența sa că *“libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din cerințele prioritare ale progresului societății și împlinirilor personale. Sub rezerva pragrafului 2 al art.10, ea acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și pe acelea care ofensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis fără de care nu există, o societate democratică. (Hotărârea Curții Europene în cauza Oberschlick vs. Austria, parag. 57).*

În acest sens, *“...protecția presei este deosebit de importanta. Deși presa nu trebuie să depășească, între alte limite, și pe aceea a protecției reputației și drepturilor altora, este de datoria presei să transmită informații și idei cu privire la chestiunile de interes public. Obligației presei de a răspândi astfel de informații și idei se adaugă dreptul publicului de a le primi. Dacă ar fi altfel, presa nu ar fi în stare să joace rolul vital de “câine de pază” (public watchdog) (Hotărârea Curții Europene în cauza Jersild vs. Danemarca)*

Curtea Europeană a arătat că *o relatare obiectivă și echilibrată cu privire la fapte și activități de interes public poate fi făcută de jurnaliști sau de alte persoane pe căi diferite, în funcție, printre altele, de mijloacele de comunicație în masă utilizate; nu revine nici instanței europene și nici jurisdicțiilor naționale rolul de a se substitui presei pentru a indica tehnica de relatare pe care jurnaliștii trebuie să o adopte. (Hotărârea Curții Europene în cauza Bladet Tromsø și Stensaas vs. Norvegia, parag.63 și 69 și în cauza Oberschlick vs. Austria)*

În lumina prevederilor Art.10 parag.2 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, analizând petiția și având în vedere legislația română privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, ne aflăm în situația de a analiza unele din drepturile care constituie fundamente esențiale ale unei societăți democratice și una din cerințele prioritare ale progresului societății și împlinirilor personale: exercitarea dreptului la liberă exprimare și apărarea demnității umane, dreptul de a nu fi supus discriminării.

Examinând petiția și actele depuse la dosar se rețin următoarele: în interviul publicat în ziarul „Ziarul” domnul afirmă următoarele: „Păi știu suporterii ce înseamnă rasism? Ar trebui să nu mai plecați urechea la nenorocitul ăla de , care raportează la Consiliul Europei, deși e plătit din banii celor care muncesc în România. Să nu uităm că zeci de avioane au adus în țară rromi expulzați

din statele civilizate, din cauza infracțiunilor comise. Ei ne fac de răs. Totul este doar o chestiune de educație.”

Sub aspectul art.2, alin. (1), alin. (3) și art.19 din O.G. 137/2000 cu modificările și completările ulterioare, utilizarea sintagmelor „romi expulzați...din cauza infracțiunilor comise. Ei ne fac de răs!” trebuie analizată contextual raportată la întreg, articolul per se, cât și punctul de vedere exprimat de domnul în adresa transmisă Colegiului Director.

Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 deosebirea, excluderea restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit.

Analizând articolul în cauză nu se poate reține întrunirea cumulativă a elementelor privind un tratament de deosebire (restricție, excludere, preferință) între persoane care se află în situații comparabile și care sunt tratate în mod diferit, în cazul nostru, datorită apartenenței etnice, și care are ca scop sau ca efect afectarea unui drept, în condiții de egalitate.

În ceea ce privește scopul urmărit sau efectul creat, nu se întrunesc elementele necesare prevăzute în art.2 alin.1 al O.G. nr.137/2000.

Sub aspectul art.2 alin.3 din O.G. 137 /2000, Colegiul Director trebuie să analizeze dacă afirmațiile domnului întrunesc cumulativ condițiile prevăzute de lege. Într-adevăr, textul art.2 alin. 3 include orice comportament, fie activ, fie pasiv care prin efectele pe care le generează, defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități.

Prin acordarea interviului ziarului „Ziua” și prin conținutul afirmațiilor făcute ne găsim în fața unui comportament activ. Discuția dintre autorul afirmațiilor și reprezentanții ziarului s-a realizat prin intermediul telefonului, ceea ce nu conferă caracter public afirmațiilor făcute. Este adevărat că ulterior, interviul acordat a fost publicat în ziar iar autorul afirmațiilor nu neagă declarațiile făcute. Colegiul trebuie să analizeze dacă afirmațiile domnului sunt de natură a defavoriza nejustificat ori a supune unui tratament injust persoanele de etnie romă față de alte persoane sau comunități.

În acest sens, afirmația „Să nu uităm că zeci de avioane au adus în țară romi expulzați din statele civilizate, din cauza infracțiunilor comise” este

evident că se referă strict la persoanele de etnie romă care au fost returnate datorită faptelor anti-sociale săvârșite pe teritoriul altor state. Din punctul de vedere al dreptului la libertatea de exprimare, autorul afirmațiilor și-a format propriile convingeri, astfel cum declară „într-un context mediatic justificativ, în sensul că telejurnalele de seară erau invadate de reportaje în care ne erau prezentați romi (și apartenența etnică era vizibilă) expulzați din diverse țări europene, persoane care recunoșteau aproape cu mândrie...că „au fost la furat”, cu alte cuvinte oameni pe care propria infracționalitate nu făcea decât să-i amuze...Recunosc că am fost revoltat și, în calitate de cetățean al unei țări care aspiră la o apartenență europeană, m-am simțit într-adevăr „făcut de răs” și am făcut acesta afirmație”.

Referindu-ne la situația cetățenilor români din alte state care au fost returnați, trebuie să precizăm că în general motivele returnării sunt între altele, neîndeplinirea condițiilor de sedere în statele respective, săvârșirea unor fapte anti-sociale, infracțiuni etc. În această situație se pot afla cetățeni români indiferent de naționalitate sau etnie. Persoanele de etnie romă apar ca o minoritate într-o situație aparte datorită gradului de vizibilitate diferit de alte naționalități (etnii) cât și faptului că mass-media acordă o atenție sporită acestui segment de persoane returnate.

Analizând articolul în cauză se constată ca prin interviul acordat, afirmațiile nu defavorizează o persoană, grup de persoane sau comunități față de o altă persoană, grup de persoane sau comunități datorită apartenenței etnice. Este adevărat că se atrage atenția asupra unui singur grup de persoane, menționându-se apartenența etnică, însă afirmațiile se referă la persoane care au săvârșit infracțiuni pe teritoriul altor state. Astfel afirmațiile nu sunt de natură a supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități.

Privită din prisma „îndatoririlor și responsabilităților” inerente exercitării libertății de exprimare prevăzută în art.10 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, Curtea Europeană consideră că „...în timp ce presa nu trebuie să depășească limitele impuse, între altele, pentru „protecția reputației celorlalți”, este totuși obligatoriu pentru aceasta să comunice informații și idei dezbătute în arena politică, la fel ca și cele privind alte domenii de interes public. Presa nu are numai datoria de a comunica astfel de informații și idei, dar publicul are de asemenea dreptul de a le primi”.(Hotărârea Curții Europene în cauza *Lingens vs. Austria*, parag.41)

De asemenea, în cadrul interviului, dl. se referă la dl. și îl cataloghează pe acesta ca „nenorocit”, precizând că ”raportează la Consiliul Europei, deși e plătit din banii celor care muncesc în România”. Cu privire la aceste afirmații, Colegiul Director consideră că nu fac obiectul O.G. nr. 137/2000, declinandu-și

competența în acest sens, potrivit legislației în materie, instanței de drept comun.

Potrivit Codului penal, art. 205, privind Insulta: (1) Atingerea adusă onoarei ori reputației unei persoane prin cuvinte, prin gesturi sau prin orice alte mijloace, ori prin expunerea la batjocură, se pedepsește cu amendă.

(2) Aceeași pedeapsă se aplică și în cazul când se atribuie unei persoane un defect, boala sau infirmitate care, chiar reale de-ar fi, nu ar trebui relevate.

(3) Acțiunea penală se pune în mișcare la plîngerea prealabilă a persoanei vătămate.

(4) Împăcarea părților inlatură răspunderea penală.

Examinând petiția, actele depuse la dosar, dispozițiile legale incidente, constată că sesizarea nu întrunește elementele constitutive prevăzute O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, pentru a fi calificată drept faptă cu caracter discriminatoriu.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (3) din Ordonanța nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, al art. 2 alin. (1) lit g), art. 3 alin. (2), art. 5 alin. (8) și art. 7 alin. (2) din Hotărârea Guvernului nr. 1194/2001 privind organizarea și funcționarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării cu modificările și completările ulterioare cu majoritate de voturi, a membrilor prezenți

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. faptele prezentate nu constituie acte de discriminare conform Ordonanței de Guvern nr.137/2000, cu modificările și completările ulterioare (4 voturi pentru și 1 împotriva)

Opinie Separata a membrului in Colegiul Director, Monica Vasile

Declarațiile dlui   promovează o imagine nefavorabilă etniei rome, iar catalogarea reprezentanților acestei etnii ca fiind infractori aduce prejudicii minorității rome din România.

Astfel, comentariile publicate în articolul din ziarul „Ziarul” din data de 20.09.2005 în cadrul articolului „Ei ne fac de răs, romii” a avut ca efect o deosebire și o excludere a minorității rome, lezându-i dreptul la imagine.

Având în vedere prevederile legale în vigoare, precum și circumstanțele în care aceste fapte au fost săvârșite, afirmațiile dlui cu privire la romi constituie fapte de discriminare sancționate potrivit art. 20¹, alin 1 și 3 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare.

Afirmațiile dlui , prin care romii sunt catalogați ca fiind infractori, depășește limitele exercitiului dreptului la opinie precum și a libertății de exprimare prevăzută de **art. 30 din Constituția României alin. 6** „libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine” și **alin. 7** „ sunt interzise de lege (...) îndemnul la (...) ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare (...)” precum și prevederile art. 1, alin. 2, lit. d), pct. viii din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare.

Este evident faptul că astfel de afirmații au contribuit o dată în plus la impactul pe care articolul îl are asupra cititorilor în crearea unei imagini negative cu privire la comunitatea romă.

Pentru aceste motive consider necesară constatarea faptei de discriminare și aplicarea sancțiunii prevăzute de O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare.

2. afirmațiile privind dl. nu sunt de competența Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, conform H.G. 1194/2001 cu modificările și completările ulterioare.

3. clasarea dosarului;

4. se va răspunde petentului în sensul celor hotărâte, potrivit art. 8 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr.27/2002 privind soluționarea petițiilor, aprobată și modificată prin Legea nr. 233/2002;

3. o copie a hotărârii se va comunica petentului.

Prezentul act poate fi contestat în termen de 30 de zile de la data comunicării potrivit procedurii prealabile, conform art. 7 din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, sau poate fi atacat la instanța de contencios administrativ competentă în termen de 15 zile de la comunicare, potrivit art. 6 din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ

COLEGIUL DIRECTOR

1.GERGELY DEZIDERIU

2. IONIȚĂ GHEORGHE

3. MACOVEANU CORINA NICOLETA

4. TRUINEA ROXANA PAULA

5. VASILE ANA MONICA

Data redactării hotărârii:
29.11.2005

